

Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025

Plan van aanpak opgave 'Zon op daken'

Definitieve versie

Datum: 15-12-2017

Auteur(s): Philippine van der Kleij en Debbie van Haastrecht (trekkers uitvoeringslijn 'Zon op daken')

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	2
2	Projectdefinitie.....	3
	2.1 Hoofdlijn van de uitvoeringslijn	3
	2.2 Doel van het project 2017 - 2025.....	3
	2.3 Sporen / doelgroepen	3
	2.4 Beoogde resultaten	5
	2.5 Scope van het project.....	5
	2.5 Relaties en afhankelijkheden met andere projecten o.a. binnen het Energieakkoord.....	5
3	Stappenplan	6
	3.1 Spoor 1 Woningcorporaties	6
	3.2 Spoor 2 Maatschappelijk vastgoed: scholen en sportverenigingen	7
	3.3 Spoor 3 Bedrijfsdaken	7
	3.4 Spoor 4 Regionale aanpak voor inzet grote daken	8
4	Projectorganisatie	9
5	Informatie en monitoring.....	9
6	Communicatie	9
7	Risicomanagement	9
8	Kosten.....	10
	8.1 Capaciteit	10
	8.2 Budget	10
9	Planning.....	11

1 Inleiding

Met het ondertekenen en vaststellen van het Regionale Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025 hebben we gezamenlijk – als regio Holland Rijnland – het doel gesteld om in 2050 energieneutraal te zijn. De definitie van energieneutraal die wij hierbij hanteren is: het energieverbruik binnen de regio wordt volledig gedekt door energie uit duurzame energiebronnen of restbronnen, waarvan minstens 80% uit onze eigen regio komt. De resterende 20% wordt ingevuld door onder andere restwarmte of geothermie uit de nabijheid van onze regio. Daarnaast zetten we in op 30% energiebesparing (10 PJ) ten opzichte van ons huidige energiegebruik en gebruiken we in 2050 geen aardgas meer in de gebouwde omgeving.

Door onderzoeksbureau Posad is berekend dat we 26,8 PJ aan energie duurzaam moeten opwekken om in 2050 energieneutraal te zijn. Als we maximaal inzetten op duurzame energieopwekking in de vorm van wind, zon, geothermie en biomassa, dan is het mogelijk om in 2050 23,8 PJ op te wekken. Op dit moment wekken we in de regio nog geen 0,8 PJ aan duurzame energie op. Er ligt dus een flinke opgave.

Eén van de actielijnen om de ambitie voor opwekking van duurzame energie te realiseren is ‘zon op daken’. In de bestaande bouw en nieuwbouw worden steeds meer zonnepanelen op daken gerealiseerd. Het opwekken van energie door zonnepanelen op daken is voor steeds meer dakeigenaren economisch rendabel. Bovendien zijn er inmiddels diverse financiële instrumenten om de investeringskosten te overbruggen. Ook technisch zijn er volop ontwikkelingen en vindt er innovatie plaats. Desondanks zijn er nog steeds veel daken van publieke en private partijen onbenut en is er nog veel potentie om zon op daken te realiseren. Ook in de regio Holland Rijnland.

Het opwekken van energie door zonnepanelen op daken is technisch en financieel haalbaar en kent geen of nauwelijks belemmeringen in de ruimtelijke omgeving. Bovendien heeft zon op daken mogelijk meer draagvlak in de samenleving dan bijvoorbeeld wind op land. Daarom willen we hier als regio versneld en stevig op inzetten.

2 Projectdefinitie

2.1 Hoofdlijn van de uitvoeringslijn

De inzet vanuit de uitvoeringslijn 'Zon op daken' is gericht op het gezamenlijk - als regio - faciliteren en organiseren van een marktaanbod voor zonnepanelen op daken van private en maatschappelijke partijen. Daartoe willen we als regio partijen aan aanbod en vraagzijde met elkaar verbinden. Als partners in het Regionale Energieakkoord willen en kunnen we partijen faciliteren en ondersteunen door hen te informeren en kennis te delen, uitvoeringskracht te bieden, gezamenlijke ambities en acties te formuleren en eventuele belemmeringen (juridisch, financieel of anderszins) waar mogelijk weg te nemen.

2.2 Doel van het project 2017 - 2025

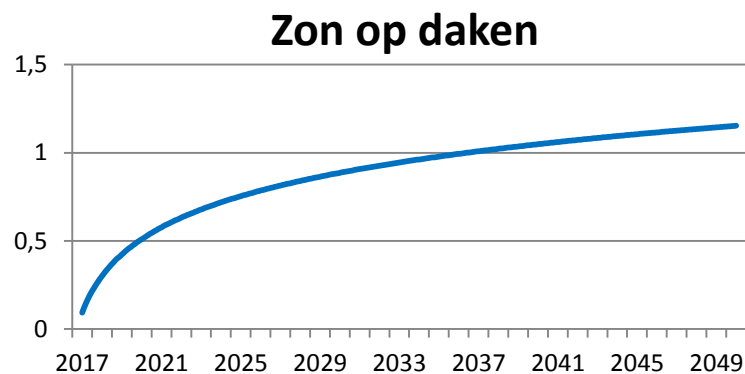
Hoofddoel:

In het Energieakkoord Holland Rijnland is voor de uitvoeringslijn 'Zon op daken' een doel gesteld van een opbrengst van 0.7 PJ in 2025. Dat is ruim vier keer zoveel als nu. Om dit doel te bereiken zetten we in op het realiseren en stimuleren van zoveel mogelijk zonnepanelen op daken.

Subdoel:

2020: 0,5 PJ

2050: 1,2 PJ

2.3 Sporen / doelgroepen

We onderscheiden 4 sporen waarop we ons richten binnen de actielijn:

1. Woningcorporaties
2. Maatschappelijk vastgoed: scholen en sportverenigingen
3. Bedrijven
4. Regionale aanpak voor inzet van grote daken

Spoor 1 Woningcorporaties

Woningcorporaties zijn verenigingen en stichtingen die zijn opgericht om betaalbare huurwoningen te bouwen, te onderhouden en te verhuren aan mensen met een smalle beurs (sociale woningbouw). In de Woningwet zijn het de toegelaten instellingen die subsidie krijgen voor de uitvoering van deze taak. Woningcorporaties kunnen voor verschillende constructies kiezen in het plaatsen van zonnestroominstallaties, van zelf aanschaffen tot gelegenheid bieden aan bewoners om deze zelf aan te schaffen of te huren door middel van een verhoging van

de maandelijkse servicekosten. De huur is lager dan het bedrag dat de huurder bespaart op de energierekening, zodat de huurder er altijd op vooruit gaat.

Spoor 2 Bedrijven

Bedrijven: ook voor bedrijven, groot of klein, is het interessant om zonnepanelen op het dak te plaatsen. Indien het bedrijf een grootverbruiker is (meer dan 50.000 kWh) is vanwege het lagere elektriciteitsstarief de terugverdientijd langer dan bij kleinverbruikers. Daarvoor is de SDE+ subsidie om de onrendabele top te vergoeden, waardoor de terugverdientijd korter wordt. Ook zijn er belastingvoordelen als aftrek BTW, de Energie Investeringsaftrek (EIA), de Kleinschaligheidinvesteringsaftrek (KIA) en de Vamil (tegelijktijd met verwijderen van een asbestdak). Als de onderneming zich op een privéadres bevindt zijn de zonnepanelen deels op de onderneming aan te schaffen en is er zakelijk (fiscaal) en privévoordeel (verrekening met privétarief). Kleinverbruikers kunnen gebruik maken van de salderingsregeling.

Spoor 3 Maatschappelijk vastgoed: scholen en sportverenigingen

Maatschappelijk vastgoed: dit is een gebouw met meerwaarde voor de samenleving waarin maatschappelijke diensten aan burgers worden verleend of door burgers zelf worden gecreëerd, en waarvan de exploitatie door gemeentelijke publieke middelen mogelijk wordt gemaakt. Voorbeelden zijn: gemeentehuizen, scholen, buurthuizen, culturele centra, bibliotheken, sportverenigingen en zwembaden. Ook kerken en kerkgebouwen kunnen hieronder vallen. Onderscheid moet gemaakt worden in gebouwen die gemeentelijk eigendom zijn of in handen van stichtingen of verenigingen of nog anders. De eigendomssituatie maakt onderdeel uit van de businesscase en de financiering. Binnen de actielijn richten we ons in eerste instantie primair op (basis)scholen en accommodaties van sportverenigingen. (dubbelop?) Naast het energetisch potentieel is er de sociaal maatschappelijke winst die geboekt kan worden als een sportvereniging of een onderwijsgemeenschap met haar eigen leden aan dit onderwerp werkt. Bovendien zijn er aan de aanbodzijde door (landelijke) sportbonden en stichtingen inmiddels diverse instrumenten ontwikkeld en zijn er landelijke en soms gemeentelijke subsidies en fondsen/leningen voor deze doelgroepen.

Spoor 4 Regionale aanpak voor inzet grote daken

Om versnelling te bereiken voor opwekking van zonne-energie op daken wordt naast een maatwerkaanpak per doelgroep (zie 1 t/m 3) ook ingezet op een collectieve aanpak voor grote daken. Hiermee wordt massa bereikt en kunnen voordeliger aanbiedingen worden gerealiseerd. Optionele daken zijn te selecteren via de Zonatlas en Zonnewijzer Provincie Zuid Holland. Bezitters van deze daken worden benaderd voor een ontmoeting met marktpartijen die in staat zijn om te investeren in grootschalige zonnepaneleninstallaties. En deze te exploiteren en te beheren. Een gemeente kan ook met een ondernemersvereniging of parkmanagement van een bedrijventerrein een collectieve aanpak afspreken. Meters kunnen worden gemaakt en dakeigenaren kunnen worden ontzorgd: aan de dakeigenaar wordt een businesscase voorgelegd, inclusief SDE+-subsidie, die voor de dakeigenaar interessant is en/of in ieder geval geen problemen oplevert. De investering die daarmee gemoeid is, wordt door de marktpartij geleverd. De opbrengsten komen zowel ten goede aan de investeerder als de dakeigenaar (opbrengst in energieopbrengst, leaseconstructie of nog anders). Ook de mogelijkheid van een ESCO kan hier worden meegenomen.

Satéprikker: Een aanpak via de postcoderoosregeling (een zonne-installatie wordt gelegd door een energie coöperatie van bijvoorbeeld burgers) is geschikt voor elk dak waarvan de dakeigenaar deze ter beschikking wil stellen. Deze aanpak loopt als een satéprikker door de doelgroepaanpak heen. Deze optie wordt aan de doelgroepen voorgesteld als één van de opties. Het voordeel van deze aanpak is dat de maatschappelijke betrokkenheid en draagvlak wordt vergroot. Bijvoorbeeld ouders die zonnepanelen leggen op een school of leden van een vereniging die deze leggen op de dak van het verenigingsgebouw en dergelijke.

Naast de hoofddoelgroepen onderscheiden we beslissers en co-creators.

Samenleving	Belissers	Co-creators
<ul style="list-style-type: none">• Woningcorporaties• Bedrijven• Maatschappelijk vastgoed: schoolbestuurders, sportverenigingen	<ul style="list-style-type: none">• Colleges van B&W• Gemeenteraden• Portefeuillehouders (Stuurgroep Energieakkoord en PO+)	<ul style="list-style-type: none">• Werkgroep Zon op daken en Energiebesparing• Projectteam Energieakkoord• Energiecoöperaties• Projectbureaus (opdrachtnemers)

2.4 Beoogde resultaten

Het project levert in 2018 de volgende resultaten op:

- a. een regionale Green Deal Verduurzaming huurwoningen met gemeenten en woningcorporaties
- b. drie subregionale informatiebijeenkomsten voor scholen
- c. een pilot met sportverenigingen voor zon op daken
- d. een B2B bijeenkomst voor bedrijven uit de zonne-energiesector en partijen die over bedrijfsdaken beschikken
- e. een regionale dakenconferentie voor aanbieders van grote daken
- f. 1 of 2 pilots collectieve aanpak bedrijfsterreinen (met ondernemersverenigingen of parkmanagement)
- g. een regionaal (maatwerk)plan / aanpak voor zon op daken voor de verschillende doelgroepen.

2.5 Scope van het project

We richten ons niet op particuliere huizenbezitters. Deze doelgroep wordt meegenomen bij de uitvoeringslijn Energiebesparing. Dit is geborgd door deelname van de trekker van de actielijn Energiebesparing in de werkgroep 'Zon op daken'. Bij maatschappelijk vastgoed richten we ons nu primair op scholen en sportverenigingen. Het gemeentelijk (maatschappelijk) vastgoed waaronder de gemeentehuizen is vanuit de voorbeeldfunctie een belangrijke doelgroep. Ook deze zal worden meegenomen binnen de lijn Energiebesparing.

Lokale (of regionale) energiecoöperaties zijn geen doelgroep maar een co-creator die mogelijk een rol kunnen spelen bij alle sporen. Via de postcoderoosregeling kunnen de doelgroepen via energiecoöperaties hun daken beschikbaar stellen aan derden. Met deze regeling krijgen leden van een coöperatie een energiebelastingkorting op zijn of haar energienota voor lokaal en duurzaam opgewekte elektriciteit. Organisaties als Zon op Nederland en Hier opgewekt kunnen bewonersinitiatieven faciliteren en ondersteunen om een coöperatie op te zetten. We zullen op een later moment bekijken of er behoefte is om de doelgroep energiecoöperaties als apart spoor op te pakken, bijvoorbeeld als blijkt dat er vanuit de regio behoefte is om deze coöperaties te faciliteren.

2.5 Relaties en afhankelijkheden met andere projecten o.a. binnen het Energieakkoord

- Uitvoeringslijnen Energiebesparing, Warmte, Ruimte (gericht op duurzame energie via zon en wind)
- Regionale projecten en activiteiten uitvoering SER-Energieakkoord (via ODWH)
- Green Deal Scholen Leiden

- Projecten Omgevingsdienst West Holland o.a. vanuit wettelijke handhaving Wet Milieubeheer: energiecontroles- en scans bij bedrijven, maatschappelijk vastgoed

3 Stappenplan

3.1 Spoor 1 Woningcorporaties

Terugblik

In april 2017 organiseerde de regio een bijeenkomst voor woningcorporaties over de verduurzaming van hun voorraad. Het gebruik van de daken voor duurzame energie productie was onderwerp van gesprek.

De belangrijkste constatering en conclusies waren:

- er bestaan geen panklare oplossing voor zon op daken, wel zijn er een aantal in de praktijk beproefde modellen voor zowel grondgebonden woningen (eengezinswoningen) als gestapelde bouw (meergezinswoningen)
- er bestaan al veel (kleine) initiatieven op dit vlak in de regio
- welk model er ook gekozen wordt, er bestaat weinig draagvlak om externe partijen met de winst weg te laten lopen; eventuele winsten dienen naar de bewoners terug te vloeien
- wat de woningbouwcorporaties kunnen en willen doen is sterk afhankelijk van de specifieke situatie van de corporatie
- gestapelde bouw is organisatorisch gezien makkelijker te voorzien met zonnepanelen dan eengezinswoningen. Zouden er gezamenlijke afspraken gemaakt kunnen worden? Hierbij leek het model 'saldereen op de meter' voor de centrale voorzieningen de favoriet. En wellicht dat een enkeling wel zou willen experimenteren met een postcoderoos.
- wat kun je verder in gezamenlijkheid met eengezinswoningen? Er bestaat veel draagvlak om bijvoorbeeld in gezamenlijkheid te werken aan draagvlak bij huurders (model 'individueel salderen'). Of om bijvoorbeeld bij mutaties (nieuwe huurders) de daken te voorzien van zonnepanelen.

Activiteiten

In 2018 verkennen we of we met de regionale woningcorporaties (en eventueel Aedes als koepelorganisatie) tot een gezamenlijke ambitie en aanpak kunnen komen en deze kunnen vervatten in een Green Deal waarin afspraken worden gemaakt over het verduurzamen van sociale huurwoningen. Voor deze verkenning maken we een rondgang langs de regionale woningcorporaties om te polsen wat gemeenschappelijke ambities zijn en wat het draagvlak is voor een Green Deal. Als er voldoende draagvlak blijkt uit deze rondgang kan een concept deal worden opgesteld en kan medio 2018 een Green Deal worden getekend. In deze Green Deal moeten concrete ambities en maatregelen worden opgenomen om zo veel mogelijk zonPV op sociale huurwoningen te kunnen realiseren. Ook de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen kunnen hier een plek in hebben. De regionale afspraken moeten uiteindelijk landen in de prestatieafspraken tussen gemeenten en corporaties.

Tussenresultaten

2018:

- Selectie opdrachtnemer/projectbureau
- Terugkoppelingssessie met woningcorporaties (go/no go Green Deal)
- Ondertekening Green Deal Woningcorporaties

Doorkijk tot 2025

2019: Opzetten uitvoeringsstructuur Green Deal en borging in beleid en organisaties
 2020-2025: Uitvoering Green Deal, o.a. monitoring voortgang, bijeenkomsten bestuurders

3.2 Spoor 2 Maatschappelijk vastgoed: scholen en sportverenigingen

Activiteiten

In 2018 willen we met scholen en sportverenigingen in de regio verkennen wat er nodig is om zo veel mogelijk zonnepanelen op beschikbare daken te realiseren. We brengen in beeld welke activiteiten al lopen¹, hoe we deze partijen kunnen faciliteren en ondersteunen bijvoorbeeld door partijen en initiatieven bij elkaar te brengen, door te inspireren en stimuleren en wellicht een regionaal fonds op te zetten. Dit gaan we concreet doen door:

- de organisatie van een drietal subregionale bijeenkomsten voor basisscholen en gemeenten. Met bijvoorbeeld presentaties van de Stichting Schooldakenconferentie, Slimopgewekt, Zon op Nederland en dialoog en discussie over kansen en belemmeringen en wat nodig is om zon op scholen te realiseren.
- een pilot met de KNVB in de gemeente Nieuwkoop voor zonnepanelen op daken van voetbalverenigingen
- een quick scan van financieringsmogelijkheden voor scholen en sportverenigingen en de mogelijkheid van een regionaal revolverend fonds (bijv. met Rabobank)
- een verkenning van activiteiten bij gemeenten voor scholen en sportverenigingen, waarbij we kijken naar succesvolle aanpakken, lessons learned en ondersteuningsbehoefte en rol van gemeenten
- bovengenoemde activiteiten moeten uiteindelijk leiden tot een regionale aanpak voor verduurzaming/zon op daken van scholen en sportverenigingen.

Een relatie wordt gelegd met de Investeringsagenda van IPO, VNG en Unie van Waterschappen waarin een energieneutraal maatschappelijk vastgoed wordt nagestreefd voor 2040. Doel is dat in 2025 dit vastgoed label A heeft en volledig duurzaam wordt ingekocht en dat in 2040 de gebouwen energieneutraal zijn en dat renovatie en nieuwbouw circulair plaatsvinden.

Tussenresultaten

2018:

- Selectie opdrachtnemer/projectbureau
- Verslag en opbrengsten scholenbijeenkomsten
- Besluit regionaal fonds scholen en sportverenigingen (of breder)
- Rapportage van verkenning van beleid en activiteiten bij gemeenten Holland Rijnland

Doorkijk tot 2025

2019: opstellen van een regionaal actieplan(nen) voor zon op gebouwen (en velden) van sportverenigingen en scholen

2020-2025: uitvoering actieplan(nen) binnen gemeenten, monitoring

3.3 Spoor 3 Bedrijfsdaken

We hebben geconstateerd dat bedrijven die zonproducten aanbieden hun klanten maar moeilijk lijken te kunnen vinden en bedrijven die zonPV op hun dak willen moeilijk een geschikte aanbieder lijken te kunnen vinden. De aanpak voor dit spoor is er daarom op gericht om vraag en aanbod bij elkaar te brengen, zicht te krijgen op belemmeringen aan zowel vraag als aanbodzijde en om te inventariseren wat de overheid kan doen om die belemmeringen weg te nemen en te faciliteren.

Activiteiten

In 2018 organiseren we een B2B bijeenkomst met marktpartijen uit de zonne-energie sector om gezamenlijk

¹ 12 van de 17 schoolbesturen van Leiden hebben de green deal verduurzaming scholen getekend. Deze is ook door de ODWH gebruikt voor de regio: aan VO-scholen is energie monitoring aangeboden en gestart, maar ook energie advies.

met bedrijven, organisaties (o.a. zorginstellingen) en gemeenten in de regio naar de opgaven te kijken en te bepalen wat markt en overheden kunnen doen om zonne-energie in de regio Holland Rijnland een stap verder te brengen.

Doel van deze bijeenkomst is:

- De provincie Zuid Holland, de Omgevingsdienst West Holland, betreffende gemeenten en het Hoogheemraadschap van Rijnland willen uit de markt ophalen welke vraagstukken er precies spelen om op basis daarvan een afweging te maken of en welke rol zij kunnen uitvoeren. .
- marktpartijen zijn op de hoogte van elkaars ontwikkelingen en uitdagingen. We gaan na of er een gezamenlijke aanpak door henzelf mogelijk is.

Resultaat

2018

Een B2B bijeenkomst die moet leiden tot een advies over waar dakeigenaren behoefte aan hebben cq. in belemmerd worden bij het plaatsen van zonnepanelen op hun daken en welke faciliterende rol de regio kan oppakken.

Doorkijk tot 2025

2019: opstellen van een regionaal actieplan(nen) voor zon op individuele bedrijven en bij bedrijfsterreinen

2020-2025: uitvoering actieplan(nen) binnen gemeenten, monitoring van aantal zonnepaneelinstallaties en SDE+ aanvragen op daken in gebied van Holland Rijnland.

3.4 Spoor 4 Regionale aanpak voor inzet grote daken

Activiteiten

In 2018 willen we aan de hand van de Zonatlas en Zonnewijzer verkennen welke grote daken er in de regio zijn en van welke dakeigenaren die daken zijn. Aan de hand daarvan kunnen we een brede dakenconferentie organiseren of kunnen bezitters van deze daken benaderen voor een ontmoeting met marktpartijen die in staat zijn om te investeren in grootschalige zonnepaneleninstallaties en deze te exploiteren en te beheren. De gemeenten in de regio Holland Rijnland kunnen ook met een ondernemersvereniging of parkmanagement van een bedrijventerrein een collectieve aanpak afspreken.

Tussenresultaten

2018:

- Verkenning daken mbv onder meer Zonatlas en Zonnewijzer
- Best practices ontsluiten over bedrijfsterreinenaanpak (afstemming met uitvoeringslijn Energiebesparing)
- Menukaart ontwikkelen voor bedrijven
- Organiseren dakenconferentie

Doorkijk tot 2025

2019: opschalen collectieve en bedrijfsterreinenaanpak in HR gemeenten

2020-2025: monitoring

4 Projectorganisatie

Projectfunctie	Naam	Rol	Overlegt
<i>Ambtelijk opdrachtgever</i>	<i>Loes Bakker</i>	1. <i>Ambtelijk opdrachtgever</i> 2. <i>Ambtelijk eindverantwoordelijk</i>	<i>Op initiatief van de projectleider</i>
<i>Algemene Coördinatie</i>	<i>Jeroen Ververs</i>	1. <i>Afstemming stuurgroep</i> 2. <i>Bewaken van lijnen tussen de teams in</i>	<i>Naar noodzaak</i>
<i>Trekkers 'Zon op daken'</i>	<i>Debbie van Haastrecht en Philippine van der Kleij</i>	1. <i>Voortgang bewaken</i> 2. <i>Aansturing projectteam</i> 3. <i>contact gemeentes die niet in het projectteam zitten bewaken</i>	<i>Naar noodzaak</i>
<i>Leden werkgroep 'Zon op daken'</i>	<i>Milly de Bruyn (ODWH) Ruud Kwant (Nieuwkoop) Ton Orleans (Zoeterwoude) Eveline Botter (Leiden) Saskia Elisse (provincie)?</i>	<i>Inhoudelijk betrokken bij richting die bepaald wordt bij de uitwerking van de uitvoeringslijn 'Zon op daken'. Ambassadeur voor uitvoeringslijn naar de andere partners toe. Daarnaast ook verantwoordelijk voor borging van het onderwerp binnen eigen organisaties.</i>	<i>Naar noodzaak</i>
<i>Leden projectgroep</i>		<i><u>18 contactpersonen</u> van de verschillende gemeentes en betrokken partijen. Zijn verantwoordelijk binnen hun eigen organisatie draagvlak en inbedding van het onderwerp te krijgen.</i>	<i>1 x per 3 weken: informatie uitwisseling over alle werkgroepen van het e-akkoord</i>
<i>Opdrachtnemers/ Projectbureaus</i>	<i>N.t.b.</i>	<i>Uitvoering geven aan activiteiten binnen de drie sporen</i>	<i>N.t.b.</i>

5 Informatie en monitoring

Om te monitoren in hoeverre we het beoogde (eind)doel en subdoelen realiseren en het plan wel of niet moeten bijsturen, zullen we gebruik maken van de Klimaatmonitor en de Energie-etalage teneinde de gerealiseerde PJ aan opgewekte zonne-energie waar mogelijk inzichtelijk te krijgen. De verantwoording over de bereikte output en outcome zal zo veel mogelijk lopen via de voortgangsrapportages vanuit het uitvoeringsprogramma.

6 Communicatie

Er wordt gewerkt aan een communicatieplan voor het gehele programma. De communicatie zal lopen via de gebruikelijke kanalen van Holland Rijnland en gemeenten. Bij de communicatie zullen we aandacht besteden aan de specifieke doelgroepen en hoe we deze gericht kunnen bereiken.

7 Risicomanagement

- Te weinig uitvoeringskracht en draagvlak bij deelnemers energieakkoord
- Juridische en financiële belemmeringen bij doelgroepen

8 Kosten

8.1 Capaciteit

Wie (naam, functie, organisatie)	Rol	Ureninzet per week	Expertise	Verantwoordelijkheid
Debbie van Haastrecht	trekkers	4	Projectcoördinatie, green deal woningcorporaties	Tijdige oplevering tussenresultaten
Philippine van der Kleij		4	Projectcoördinatie, energiecoöperaties	
Ruud Kwant	werkgroep lid	2	Sportverenigingen	Meedenken, meedoen, ambassadeur en link eigen organisatie
Milly de Bruyn	werkgroep lid	2	Energiebesparing gebouwde omgeving	Link met de actielijn Energiebesparing. Meedenken, meedoen, ambassadeur en link eigen organisatie
Ton Orleans	werkgroep lid	2	Bedrijvenaankpak	Link met de actielijn Energiebesparing. Meedenken, meedoen, ambassadeur en link eigen organisatie
Saskia Elissen	werkgroep lid	2		Meedenken, meedoen, ambassadeur eigen organisatie
Eveline Botter (achtervang Lucille Klaassens)	werkgroep lid	2	Scholen	Meedenken, meedoen, ambassadeur en link eigen organisatie

8.2 Budget

	Omschrijving	Specificatie	Begroot bedrag
1	Spoor 1: Inhuur externe expertise	Projectbureau die verkenning uitvoert voor green deal verduurzaming sociale huurwoningen en deal voorbereidt	€ 50.000 uit programmabudget
2	Spoor 2: inhuur externe expertise	Projectbureau die B2B bijeenkomst organiseert	€ 15.000 uit budget provincie ZH
3	Spoor 3: inhuur externe expertise	Projectbureau die bijeenkomsten voor scholen organiseert, quick scan maakt van financieringsmogelijkheden scholen en sport en verkenning van best	€ 40.000 uit programmabudget

		practices in gemeenten	
4	Spoor 3: ondersteuning bij (opschaling) pilot KNVB		€ 20.000 uit programmabudget
5	Algemeen werkbudget voor onderzoek, monitoring, zaalhuur etc.		€ 20.000 uit programmabudget
	Totaal		€ 145.000

9 Planning

Zie bijlage 1.

Bijlage 1 Planning

Actie	2018												okt	nov	dec
	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept			
Spoor 1 Woningcorporaties															
Programma van eisen projectbureau formuleren en offerteaanvraag uitzetten				■	■										
Selectie offerte				■	■	■									
Kennismaken projectbureau en aanpak vaststellen				■	■	■									
Betrekken en informeren RO-teams/collega's				■	■	■	■	■	■	■					
Rondgang langs bestuurders corporaties				■	■	■	■	■	■	■					
Terugkoppelingssessie met woco's				■	■	■	■	■	■	■					
Voorbereiding green deal											■	■	■	■	
Vaststellen en ondertekenen green deal													■	■	
Spoor 2 Maatschappelijk vastgoed: scholen en sportverenigingen															
Pilot KNVB met sportverenigingen		■	■	■	■	■									
Verkenning landelijke en lokale initiatieven gericht op scholen en sportclubs		■	■	■	■	■									
Programma van eisen projectbureau formuleren en offerteaanvraag uitzetten				■	■										
Selectie offerte / besluitvorming in stuurgroep				■	■	■									
Kennismaken projectbureau en werkgroep en aanpak doorspreken				■	■	■									
Quick scan financiële mogelijkheden scholen en sportverenigingen				■	■	■	■								
Organisatie subregionale bijeenkomsten							■	■	■	■					
Subregionale bijeenkomsten							■	■	■	■					
Vervolgaanpak scholen en sportverenigingen bepalen											■	■	■	■	
Spoor 3 Bedrijven															
Kennismaken projectbureau en aanpak doorspreken		■	■	■	■										
Opdracht		■	■	■	■										
Voorbereiding B2B bijeenkomst			■	■	■	■									
B2B bijeenkomst			■	■	■	■									
Oplevering advies			■	■	■	■	■								
Vervolgaanpak bedrijven bepalen							■	■	■	■					
Spoor 4 Collectieve aanpak															
Verkenning daken met oa. Zonatlas, Zonnewijzer, info ODWH				■	■	■									
Menukaart voor bedrijven opstellen				■	■	■									
Bedrijfsterreinenaanpak ontsluiten en delen										■	■				
Dakenconferentie														■	